

Innhold

Hensikt:	1
Omfang:	1
Ansvar	1
Arbeidstøy	1
Grønt arbeidstøy/operasjonstøy	2
Privat tøy	3
Arbeidstøy for teknisk personell	3
Arbeidstøy for ambulanspersonell	3
Arbeidstøy for kjøkkenpersonell	3
Annen påkledning	3
Referanser	4

1. Hensikt:

Basale smittevernrutiner i helsetjenesten er grunnleggende for forebygging og kontroll av helsetjenesteassosierte infeksjoner (HAI). Arbeidstøy er en del av infeksjonskontrollprogram sykehus er pålagt å ha (1). Retningslinjene skal sikre at alle ansatte som benytter sykehusets arbeidstøy bruker det korrekt og at smittevernmessige, sikkerhetsmessige, estetiske og etiske hensyn ivaretas. Ved korrekt bruk av arbeidstøy fremstår ansatte som profesjonell, noe som bidrar til å skape trygghet og tillit hos pasienter (2).

2. Omfang:

Gjelder alle ansatte, vikarer, studenter, hospitanter som benytter sykehusets arbeidstøy.

3. Ansvar

Ledere på alle nivå har ansvar for at retningslinjene blir gjort kjent og etterlevd. Den enkelte ansatte har ansvar for å følge retningslinjene.

4. Arbeidstøy

Består i hovedsak av hvit bukse og hvit kittel (noen sengeavdelinger har avtaler om annen farge på tøyet). Hvis det benyttes frakk, skal ermene brettes opp til albue for å få utført adekvat håndhygiene. Privattøy skal ikke kombineres med arbeidstøy, men det er tillatt å benytte privattøy under arbeidstøyet så lenge privattøyet ikke er synlig. Det anbefales ullundertøy på kalde dager. Det skal benyttes sokker i skoene.

Når sykehusets arbeidstøy benyttes, er det ikke tillatt å bære: armbåndsur, smykker, armbånd, ringer, øredobber, synlig piercing og nøkkelhalsbånd (3,4,5).

Langt hår skal være samlet, og ikke henge løst. Skjegg skal være kortklipt og rent. Negler skal være kortklippede og rene. Kunstige negler og neglelakk, inkludert blank neglelakk tillates ikke (6).

Det anbefales at sår eller rifter i huden tildekkes med vanntett plaster, og at dette fjernes ved arbeidsslagets slutt.

Arbeidstøy skal brukes av alt personell som er i pasientrettet arbeid, håndterer pasientutstyr eller jobber i laboratorier. Personell som ikke jobber innenfor de nevnte felt, men velger å bruke sykehusets arbeidstøy, skal følge retningslinjen på lik linje med de andre.

Arbeidstøy skal skiftes daglig av personell som har pasientkontakt, håndterer pasientutstyr og jobber i laboratorier, da det kan være forurenset med smittestoffer uten at dette synes på tøyet (7, 8). Arbeidstøy skal alltid skiftes når det er synlig forurenset. Hijab regnes som arbeidstøy og skal skiftes daglig. Det er ikke tillatt å bruke privat hijab, hentes hos husøkonom/tøyavdeling. Langermet skjorte under kittel er ikke tillatt, det hindrer adekvat håndhygiene (3,4,9).

Varmejakker: engangs varmejakker skal kun brukes på pauserom og kontor, og kastes etter hver vakt. Flergangs varmejakker skal ikke benyttes.

Institusjonen skal ha avtale med godkjent vaskeri. Arbeidstøy vaskes etter godkjente retningslinjer i henhold til bransjestandard 2011 (10). Tøy som skal vaskes i sykehus, skal følge retningslinjer for dette i sykehusets infeksjonskontrollprogram (IKP) (1). Det er ikke tillatt å vaske arbeidstøy hjemme. Arbeidstakere som har allergi eller behov for annen støtte på arbeidstøyet, kontakter tøyforsyningen/husøkonom ev. andre for nærmere avtale.

5. Grønt flergangs arbeidstøy/engangs operasjonstøy

Arbeidstøyet markerer at personalet arbeider innenfor et fysisk avgrenset område med store krav til hygiene. Gjelder alt personale som arbeider/hospiterer i operasjons- og anesthesiavdelingen. Grønt arbeidstøy brukes kun i spesialavdelinger som for eksempel operasjon/anesthesiavdeling/ intervensjonslab/dagkirurgi.

Ansatte som arbeider eller har oppdrag i definert fysisk avgrenset område i operasjons- og anesthesiavdelingen

- **Personell tar av ringer, armbåndsur, armbånd, smykker, øredobber og synlig piercing**
- Skifter fra hvitt eller annet arbeidstøy til grønt flergangs eller engangs operasjonstøy i personalgarderoben
- Dekker håret med hette
- Skifter til avdelingsbundne sko (som tilhører operasjonsavdelingen)
- Utfører håndhygiene før en går inn i operasjonsavdelingen
- Forlater operasjonsavdelingen gjennom personalslusen hvor de skifter til hvitt arbeidstøy og bytter sko
- Utfører håndhygiene

Pårørende/besøk/omvisning i definert fysisk avgrenset område i operasjons- og anesthesiavdelingen

- Besøkende sluses inn gjennom personalgarderoben

- Tar av ev. ringer, armbåndsur, armbånd, smykker, øredobber og nøkkelhalsbånd
- Skifter fra hvitt arbeidstøy til grønt arbeidstøy i personalslusen
- Skifter fra privat tøy til grønt arbeidstøy/grønn frakk i personalslusen (foreldre til barn)
- Dekker håret med hette
- Bytter til avdelingsbundne sko (som tilhører operasjonsavdelingen)
- Utfører håndhygiene

Personell fra operasjons - og anesthesiavdelingen som tilkalles til akutte situasjoner utenfor operasjonsavdelingen

Ved akutte situasjoner settes vanlige prosedyrer for slusing ut av funksjon. De medisinske hensyn er i slike tilfeller overordnet. Det er viktig at det skiftes til rent, grønt tøy i personalslusen når en kommer tilbake til operasjons- og anesthesiavdelingen.

Personell som har planlagt oppdrag ut av operasjons- og anesthesiavdelingen

Skifter til hvitt arbeidstøy i personalslusen og utfører håndhygiene. Det skal skiftes til grønt tøy i personalslusen når en kommer tilbake til operasjons- og anesthesiavdelingen.

6. Privat tøy

Som kan brukes i psykiatriske avdelinger/rusomsorg

- Skal være rene og hele. Klesdrakten skal være anstendig og ikke støtende. For å kunne utføre god håndhygiene, skal ermer kunne brettes opp. Det er ikke tillatt å bære ring, armbåndsur eller armbånd.
- Klærne bør tåle høy temperatur ved vask. Klærne skal skiftes ved arbeidshagens slutt. Det skal benyttes sokker i skoene.

7. Arbeidstøy for teknisk personell

- Det skal brukes arbeidstøy i henhold til gjeldende avtale i eget sykehus.

8. Arbeidstøy for ambulanspersonell

- Det skal brukes arbeidstøy etter gjeldende retningslinjer for ambulansetjenesten. Ved innkjøp av nytt arbeidstøy, skal det påses at klærne tåler å vaskes ved min 60⁰ C.

9. Arbeidstøy for kjøkkenpersonell

- Det skal brukes arbeidstøy etter gjeldende retningslinjer for kjøkken- IK- MAT (11).

10. Annen påkledning

Arbeidssko

- Sko som benyttes i pasientrettet arbeid skal tåle vask ved høy temperatur eller kjemisk desinfeksjon.
- Sko som benyttes i spesialavdelinger f. eks operasjon skal ikke brukes utenfor avdelingen.

Flergangs og engangs stellefrakk

- **Blå**-flergangs stellefrakk skal benyttes ved blant annet stell av pasienter, ved reing av pasientsenger. Stellefrakken er pasientbundet. Skal skiftes daglig og alltid når den er synlig forurenset (7).
- **Blå** - engangs stellefrakk skal benyttes ved blant annet stell av pasienter, ved reing av pasientsenger. Stellefrakken er pasientbundet. Kastes etter bruk.
- Stellefrakk brukes også ved vask av pasientsenger og ved arbeid i desinfeksjonsrom.

Plastforkle

- Kan brukes i samme situasjoner som stellefrakk. Skal brukes ved undersøkelser/prosedyrer der en forventer søl og sprut. Plastforkle er engangsutstyr, og skal kastes etter bruk.

Smittefrakk

- **Gul** - flergangs smittefrakk benyttes til pasienter som er isolert. Er pasientbunden. Skiftes daglig og alltid når synlig tilsølt.
- **Gul** - engangs smittefrakk benyttes til pasienter som er isolert. Er pasientbunden. Kastes etter bruk.
- Brukes også ved blanding og administrering av cytostatika.

Lue/hette

- Benyttes for å hindre hår og hudpartikler i å forurense sår, operasjonssår, store brannsåre eller innstikksted for intravaskulære katetre og ved fare for tilsøling av ansattes hår under f. eks sugeproedyrer. Skal ikke benyttes ute i fellesarealene.
- Skal dekke alt hår og benyttes i alle områder hvor sterile prosedyrer utføres, som f. eks operasjonsstuer, sterilsentral.

Blyforkle:

- Rengjøres etter bruk.

11. Referanser

1. Nasjonalt folkehelseinstitutt. Rettleiar til forskrift om smittevern i helsetenesta. Oslo; Nordberg Trykk AS; 2006.
2. Brænd, J. Kroppsutsmyknings innvirkning på tillit I forholdet mellom sykepleier og pasient. Institutt for sykepleievitenskap. Universitetet i Oslo. 2000.
3. Fagernes, M. Lingaas, E. 2010. Factors interfering with the microflora on hands: a regression analysis of samples from 465 healthcare workers. Journal of advanced nursing 10 august 2010. Volume 67, Issue 2, page 297-307, February 2011.
4. Folkehelseinstituttet. Nasjonal veileder håndhygiene. 2016
5. Jeans, A.R. Moore, J. Nicol, C. Bates, R. Read, C. Wristwatch use and hospital-acquired infection. Journal and Hospital Infection (2010) 74, 16-21.2009.
6. Gupta, A. et al. Beta-Lactamase-producing *Klebsiella Pnemumoniae* in a neonatal intensive Care Unit Linked To Artificial Nail. Infection Control and Hospital Epidemiology. Vol. 25 No.3. March 2004.

7. Wiener-Well Y. et al. Nursing and physician attire as possible source of nosocomial infections. Am J Infect Control. 2011 Sep; 39(7):555-9.
8. Hambreus, A. Transfer of Staphylococcus aureus via nurses' uniform. J.Hyg.,Camb. (1973), 71, 799.
9. Centers For Disease Control And Prevention. Guidelines for Hand Hygiene in Health-Care Settings. Morbidity And Mortality Weekly report. October 25, 2002/Vol.51/No.RR-16.
10. Bransjestandard. Smittevern for vaskeri som behandler tekstiler til helseinstitusjoner. Norske vaskeriers kvalitetstilsyn. Utgave mars 2011.
11. Forskrift om næringsmiddelhygiene. nr 2073. (2005).